

har i et Bilag til Betænkningen udtalt, at han ikke havde til Hensigt i indeværende Samling at fremsætte Forslag til Lov om Andelsselskaber, men den højtærede Handelsminister har bøjet sig for Handelsstandens Krav og fremsat et Lovforslag, der medtager en hel Del af Andelsselskaberne. I Samlingen 1913—14 forelaa der for dette høje Ting et Lovforslag af lignende Art, som ogsaa medtog Andelsselskaber. Den daværende Handelsminister, den nuværende Trafikminister, tog de Bestemmelser, der vedrørte Andelsselskaberne, ud, da han i næste Samling, 1914—15, fremsatte Lovforslaget paa ny. Selvfølgelig har han ment, at det var uheldigt at blande Reglerne for de to Selskabsformer sammen, men den højtærede Handelsminister har, som sagt, bøjet sig for de Ønsker, Handelsstanden har fremsat. Det skulde ikke forundre mig, om Handelsstanden med Hensyn til Andelsselskaberne har mange flere Ønsker, som den ogsaa vilde have opfyldt, og som den højtærede Handelsminister sikkert vil faa Lejlighed til at hjælpe den til at faa opfyldt. Handelsstandens Repræsentanter saa selvfølgelig allerhelst, at Andelsforeningernes Arbejde helt ophørte; det naas vel ikke, men en Indskrænkning hist og her paa forskellige Omraader kan vel ogsaa bruges. Det er Foreningslivet, som synes at trives saa stærkt, der skal indskrænkes. Den højtærede Handelsminister udtalte ved anden Behandling her i Salen, at det gjorde ham ondt, at han ikke kunde imødekomme alle de Ønsker, Handelsstandens Repræsentanter havde fremsat. Derimod mærkede man ikke noget til, at det gjorde Ministeren ondt at afslaa de Ønsker, som er fremsatte af Andelsforeningerne. Andelsbevægelsen har altid haft til Opgave at bekæmpe Kapitalens Magt og Herredømme over Menneskene, og denne Kamp vil sikkert ikke ophøre efter Krigen. Man ser hver Dag i Bladene, hvorledes Kapitalen rotter sig sammen paa mange forskellige Omraader, hvilket sikkert betyder en Fordyrelse af de Varer, der indføres og fabrikeres her i Landet, og dette maa Forbrugeren betale. Hvem skulde ellers? Det gaar især ud over de smaa i Samfundet. Hvad kan det nytte, at vi betaler højere og højere Arbejds løn, og at Embædsstanden og mange flere faar Dyrtidshjælp, naar vi samtidig støtter et kapitalistisk Samfund, som kun har til Opgave at fordyre Varerne for Forbrugeren? Der er ingen, som kan bevise, at der er nogen Trang til en saadan Lovgivning, som der

her er Spørgsmaal om for Andelsselskabernes Vedkommende. Jeg vil gerne have Lov til at slaa fast, at det, der stemmes om i denne Sag, er, om man vil støtte Kapitalens Magt og Herredømme eller den Magt, der søger at blive Herre over den. Jeg vil anbefale at stemme imod Lovforslagets Vedtagelse. Jeg betragter det ikke alene som unyttigt overfor Andelsbevægelsen, men som endog i høj Grad skadeligt og stærkt indgribende i den personlige Frihed. Den Frihed, der hidtil har været til at slutte sig sammen i Foreninger, bliver beskaaret, og det vil jeg i alt Fald ikke være med til. I Samlingen 1913—14, da et Lovforslag af lignende Art var fremme, mødte det stærk Modstand her i Tinget. Jeg talte derimod, og jeg kan huske, at jeg blev støttet af flere andre, blandt andet af det ærede 11te kongevalgte Medlem (Bojsen), der staaar som Andelsslagteriernes Fader. I alt Fald vil det gøre mig ondt, og jeg er ogsaa overbevist om, at det vil gøre ham ondt, om en hel Del af vore Andelsslagterier skulde til at kalde sig Aktieselskaber, og mange Andelsslagterier vil sikkert blive nødt til at gaa ind under Betegnelsen Aktieselskab ligesom mange af vore Andelsmejerier og Brugsforeninger. Der er mange, som ikke kan se Forskellen paa Andelsforeninger og Aktieselskaber. Jeg udtalte ved anden Behandling, at Hovedforskellen laa deri, at i Andelsselskaber var der altid fri og aaben Adgang til at blive Medlem, hvad der ikke er Tilfældet i Aktieselskaber. Jeg paaviste ogsaa, at der er Forskel paa, hvordan Fordelingen af Udbyttet, om man saa kalde det, foregaar i de forskellige Selskaber. For at tage et Eksempel, som viser, hvorledes Udbyttet fordeles i Aktieselskaberne, skal jeg nævne, at en af de store københavnske Banker har i Regnskabsaaret 1916 haft et Overskud af 10 Mill. Kr. 1 Mill. Kr. er uddelt i Tantiømer, og 3 Direktører faar over 100,000 Kr. hver, medens 15 Bankraadsmedlemmer faar omkring 400,000 Kr. til Deling, og enkelte af disse Bestyrelsesmedlemmer i en saadan Bank sidder ogsaa i Bestyrelsen af andre store Aktieselskaber, hvor de opbærer store Tantiømer. Det er jo en Selvfølge, at naar saa store Overskud ikke kommer Forbrugeren til gode, fordyrer det Varerne for de Forbrugere, der skal købe dem. Jeg skal nævne, at et andet stort Aktieselskab sluttede sit Regnskab med et Overskud af 9 Mill. Kr. I dette Aktieselskab sidder der 2 Direktionsmedlemmer, som foruden deres store Løn